



Message for World Theatre Day 2019

27 March 2019

Greek Translation

Μήνυμα για την Παγκόσμια Ημέρα Θεάτρου 2019

Carlos Celdrán, Κούβα

Σκηνοθέτης, θεατρικός συγγραφέας, θεατροπαιδαγωγός, καθηγητής

Πριν την αφύπνισή μου στο θέατρο, οι δάσκαλοί μου ήταν ήδη εκεί. Είχαν κτίσει τα σπίτια τους και την ποιητική προσέγγισή τους πάνω στα ερείπια της δικής τους ζωής. Πολλοί από αυτούς είναι άγνωστοι ή ελάχιστα τους θυμόμαστε: εργάζονταν σιωπηρά, στην ταπεινότητα των δωματίων πρόβας τους και στις γεμάτες από θεατές θεατρικές αίθουσες τους και σιγά-σιγά, μετά από χρόνια δουλειάς και εξαιρετικών επιτευγμάτων, αποσύρθηκαν σταδιακά από αυτά τα μέρη και εξαφανίστηκαν. Όταν κατάλαβα ότι το προσωπικό μου πεπρωμένο ήταν να ακολουθήσω τα βήματά τους, κατάλαβα επίσης ότι είχα κληρονομήσει αυτή την καθηλωτική, μοναδική παράδοση που ζούσε στο παρόν χωρίς καμία προσδοκία, πέρα από την επίτευξη της διαφάνειας μιας μη επαναλαμβανόμενης στιγμής· μιας στιγμής συνάντησης με κάποιον άλλο στο σκοτάδι ενός θεάτρου, χωρίς καμία άλλη προστασία πέρα από την αλήθεια μιας χειρονομίας, μιας αποκαλυπτικής λέξης.

Η θεατρική μου πατρίδα βρίσκεται σε εκείνες τις στιγμές της συνάντησης με τους θεατές που έρχονται κάθε βράδυ στο θέατρό μας, από τις πιο διαφορετικές γωνιές της πόλης μου, για να ενωθούν μαζί μας και να μοιραστούμε μερικές ώρες, μερικά λεπτά. Η ζωή μου είναι φτιαγμένη από αυτές τις μοναδικές στιγμές όταν παύω να είμαι ο εαυτός μου, όταν παύω να υποφέρω για τον εαυτό μου και ξαναγεννιέμαι και κατανοώ το νόημα του θεατρικού επαγγέλματος: το να ζούμε στιγμές αγνής εφήμερης αλήθειας, όπου γνωρίζουμε ότι αυτό που λέμε και κάνουμε, εκεί κάτω από τα φώτα σκηνής, είναι αλήθεια και αντανακλά το πιο βαθύ, το πιο προσωπικό, μέρος των εαυτών μας. Η θεατρική μου χώρα, η δική μου και αυτή των ηθοποιών μου, είναι μια χώρα που υφαίνεται από τέτοιες στιγμές, όπου αφήνουμε πίσω μας τις μάσκες, τη ρητορική, το φόβο του να είμαστε αυτοί που είμαστε και ενώνουμε τα χέρια στο σκοτάδι.

Η θεατρική παράδοση είναι οριζόντια. Δεν υπάρχει κανείς που να μπορεί να επιβεβαιώσει ότι το θέατρο βρίσκεται σε οποιοδήποτε κέντρο του κόσμου, σε οποιαδήποτε πόλη ή προνομιούχο κτίριο. Το θέατρο, όπως το έχω λάβει, εξαπλώνεται μέσα από μια αόρατη γεωγραφία που συνδυάζει τις ζωές εκείνων που το υπηρετούν με την ίδια τη θεατρική τέχνη σε μια χειρονομία ενοποίησης. Όλοι οι μεγάλοι δάσκαλοι του θεάτρου πεθαίνουν μαζί με τις στιγμές τους, στιγμές ανεπανάληπτης διαύγειας και ομορφιάς όλοι ξεθωριάζουν με τον ίδιο τρόπο, χωρίς καμία άλλη υπεροχή για να τους προστατεύσει και να τους καταστήσει ενδόξους. Οι θεατρικοί δάσκαλοι το γνωρίζουν, καμία αναγνώριση δεν είναι έγκυρη όταν αντιμετωπίζεται με αυτή τη σιγουριά, η οποία είναι η ρίζα του έργου μας: η δημιουργία στιγμών αλήθειας, ασάφειας, δύναμης, ελευθερίας εν μέσω μεγάλης αβεβαιότητας. Τίποτα από αυτά δεν επιβιώνει, εκτός από τα δεδομένα ή τα αρχεία της δουλειάς τους σε βίντεο και φωτογραφίες που θα αποτυπώσουν μόνο μια ωχρή ιδέα για το τι έπραξαν. Ωστόσο, αυτό που θα λείπει πάντα από αυτά τα αρχεία είναι η σιωπηλή ανταπόκριση από το κοινό που καταλαβαίνει σε μια στιγμή ότι αυτό που συμβαίνει δεν μπορεί να μεταφραστεί ή να βρεθεί έξω, ότι στην αλήθεια που μοιράζεται εκεί υπάρχει μια εμπειρία ζωής, για λίγα δευτερόλεπτα, πιο διάφανη ακόμη και από την ίδια τη ζωή.

Όταν συνειδητοποίησα ότι το θέατρο ήταν μια χώρα από μόνο του, μια μεγάλη επικράτεια που καλύπτει ολόκληρο τον κόσμο, ένας προσδιορισμός γεννήθηκε μέσα μου, ο οποίος ήταν και η συνειδητοποίηση μιας ελευθερίας: δεν χρειάζεται να πάτε μακριά ή να φύγετε από όπου και αν βρίσκεστε, δεν χρειάζεται να τρέξετε ή να μετακινηθείτε. Το κοινό είναι οπουδήποτε υπάρχουν. Έχετε τους συναδέλφους που χρειάζεστε στο πλευρό σας. Εκεί, έξω από το σπίτι σας, έχετε όλη την αδιαφανή, αδιαπέραστη καθημερινή πραγματικότητα. Έπειτα, δουλεύετε από αυτή τη φαινομενική ακινησία για να σχεδιάσετε το μεγαλύτερο ταξίδι απ' όλα, να επαναλάβετε την Οδύσσεια, το ταξίδι των Αργοναυτών: είστε ένας ακίνητος ταξιδιώτης που δεν παύει να επιταχύνει την πυκνότητα και την ακαμψία του πραγματικού του κόσμου. Το ταξίδι σας είναι προς το στιγμιαίο, προς το παρόν, προς την άνευ προηγουμένου συνάντηση ενώπιον των συνανθρώπων σας. Το ταξίδι σας είναι προς αυτούς, προς την καρδιά τους, προς την υποκειμενικότητά τους. Ταξιδεύετε μέσα τους, στα συναισθήματά τους, στις αναμνήσεις τους που εσείς ξυπνάτε και κινητοποιείτε. Το ταξίδι σας είναι ιλιγγιώδες, και κανείς δεν μπορεί να το μετρήσει ή να το αποσιωπήσει. Ούτε κανείς μπορεί να το αναγνωρίσει στο σωστό βαθμό, είναι ένα ταξίδι μέσα από τη φαντασία του λαού σας, ένας σπόρος που σπέρνεται στα πιο απομακρυσμένα εδάφη: την πολιτική, ηθική και ανθρώπινη συνείδηση των θεατών σας. Επομένως, δεν κινούμαι, θα παραμείνω στο σπίτι, ανάμεσα στους πιο κοντινούς μου ανθρώπους, σε φαινομενική ακινησία, μέρα και νύχτα να εργάζομαι, επειδή κατέχω το μυστικό της ταχύτητας.

Μετάφραση από την αγγλική: Δώρα Νικολάου

Κυπριακό Κέντρο του Διεθνούς Ινστιτούτου Θεάτρου (ΚΚΔΙΘ)